

TIRA IQEDDSEN

Tibratin n Umazan Bulus i Timutiyu, Titus d Filimun

(Tibratin n Rrasul Bulus - 2)

Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ (Řeahd n Jdid s Trifit - s tira n tlatinit)

English Title: The Good News of Jesus Christ
(The New Testament in Tarifit - Latin script)

ISBN/EAN 978-90-807288-2-0

Amsawađ d iniy misen: www.tarifit.info

ver. 1.2

© 2009 DHIMH Multimedia

All rights reserved. Free and unlimited reproduction and distribution of this publication in whatever form is permitted if it serves the interest of the spread of the Good News of Jesus Christ, on the condition that the contents of this publication will not be changed and this same and complete copyright notice will be included and on the condition that its distribution does not serve any commercial purpose.

Marra řħuquq twađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a eawed s eřam kuř ibriden u s marra tiřelli, mařa man aya ittiři di řtwee n uwezzee n Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ maca nnebřa abeddeř n min dayes. Ittxeřř ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi řjihet n řħuquq am ittxeřř eawed belli awezzee nnes ad yiři nnebřa arbeħ d usebbeb.

Tabrat Tamezwarut n Bulus i Timutiyu

Aseǵem

1 ¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasih s řumar n Arebbi amsenjem nney d Sidi Yeccu Lmasih, asitem nney, ²i Timutiyu, mmi nican di liman: nniemet d areřmet d řehna zi Arebbi, Babatney u zi Lmasih Yeccu Siditye.

Aeřam zeg imseřmaden issxarriqen

³Am mammec cek zawgey ad teqqimed di Afasus řami ruřey yar Masiduniya, amenni zawgey cek ead řima ad tumured i ca n iwdan řima war sseřmiden ca aseřmed nneđni, ⁴řima war tticcen ca taynit i tiřuja ixwan d tařirat war iqetřin, inni i d ittawyen yar imřarwađen ktar, war iři yar min iřan i řebni i ixn Arebbi, wenni iřan di liman. ⁵Łyarađ n řumar-a aqqa-t d tayri zeg wuř amezdag d tnefssect icnan d liman nnebřa nnifaq. ⁶Aqqa dinni ca n inni iweddaren, ffyen zeg webrid yar řřarađ ixwan, ⁷xsen ad iřin d imseřmaden n ttawrat nnebřa řefhamet di min qqaren d min xef ssawařen. ⁸Maca nessen belli ttawrat teřbeř mařa řed issxeddem itt nican ełasab ttawrat, ⁹am nessen, aqqa ttawrat war tetwammewc ca i umseggad, maca i inni nnebřa ttawrat, i imyennanen d imeqjař d imednab, i inni war iřin d imqeddasen d inni ittessen ddunnit d inni inneqqen babatsen d yemmatsen u i inni ineqqen iwdan, ¹⁰i iqeřbiyyen d zzwameř u i inni ittsebbaben deg iwdan, i ayt bu-ixarriqen d inni icehnden zřur uca zeema i marra min war d ittisen ca ak-d useřmed iřeřřen ¹¹wenni iřan ełasab řexbar ařebřan n ucuři n Arebbi itwabarken, řexbar ařebřan i d ayi itwawekkřen.

Nniemet n Sidi i Bulus

¹²Necc ttqadiy wenni d ayi issjehden, aqqa-t Lmasih Yeccu Siditye, minzi iřseb ayi d ařdiq umi d ayi igga di řxedmet n tsexxart, ¹³necc d wenni tuya qbeř d amceqqaf, tuya ttmarratey imasiřiyyen s řeunf. Maca ufiy areřmet, minzi ggiy t di jjeř u zi nnebřa liman.

¹⁴Maca nniemet n Siditney tuya tfeyyeđ s wađtas s liman d tayri tenni iđan di Lmasih Yeccu. ¹⁵Wa d awař ařđiq i isdaheđen ad yiři d ameqbuř zi marra, belli Lmasih Yeccu yusi-d ęar ddunnit ĥima ad issenjem imednab i zזaysen necc d amezwaru. ¹⁶X ssibbet-a księ areĥmet maĥend Lmasih ad ayi isscen d amezwaru marra ttasie n řxađar nnes d lmatal i inni zזayes i ęa yammen i tudart n řebda. ¹⁷Aqqa i ujeđid n ikuden n řweqt, wenni war ifennin, wenni war ittwiřin, Arebbi d amięis weĥdes, ad ęares yiři ccan d ueuđi i řebda qaε. Amin. ¹⁸Tawřeyyet-a, a mmi Timutiyu, sswekkeřey cek xas ełahsab awařen n ukacaf xak qbeř, ĥima ad zזaysen temmenęed amenyi ařebĥan ¹⁹s liman d tnefsect icnan. Aqqa din ca inni ugin man aya uca yarrez uęarrabu n liman nsen. ²⁰Aqqa Himiniyus d Aliksandir iđan zזaysen. Aqqa sellmeę ten i Cciĥan ĥima ad řemden maĥend war ttceqqafen.

Aseřmed n Bulus x uebad n tmesmunt i Arebbi

2 ¹X uyenni zawgeę d amezwar, ĥima ad ttaren s tutra d tzađitin d tkessit n řmeeruf d uqadi di ttwee n marra iwdan, ²di ttwee n ijeđiden d marra inni iđan d imezwura, ĥima xenni ad neddar di řehna d řhudnet u s marra tiggwudi d uweqqar n tcuni. ³Man aya d ařebĥan d arđa zזat i Arebbi, amsenjem nney, ⁴wenni ixsen ad twassnejmen marra iwdan uca ad bedden ęar tmusna n tidett. ⁵Minzi aqqa din ijj n Arebbi, d ijj n umseřah jar Arebbi d iwdan, aqqa netta d bnađem Lmasih Yeccu, ⁶wenni iwcin ixef nnes d řearbun i marra, aqqa-t d chadet xas ad tiři di řweqt nnes. ⁷Aqqa i man aya umi twaggeę d ambarreĥ d umazan - aqqa qqareę tidett di Lmasih war ssxarriqey ca - uřa d umseřmad n řegnus di liman d tidett. ⁸Xsey xenni belli iryazen ad zזađen di marra imucan ad ssgaεden ifassen iqeddsen nnebřa axeyyeę d umcubbec. ⁹Amenni xenni timęarin ad zehhjent ixef nsent s uweqqar d řehya d uhedden, war iđi s umudi n ucuwwaf nię s wureę nię s tyaqutin nię s warruđ ięřan, ¹⁰maca ad zehhjent ixef nsent s řexdayem iřebĥen am mammec d yusa x temęarin tinni ittnejbaden ęar uweqqar n Arebbi. ¹¹Ejj tamęart ad teřmed di řhudnet ak-d marra tamwađeet, ¹²maca necc war ttejjię tamęart ad tesseřmed nię ad ęares yiři jjeĥd x weryaz, maca ad tiři tesęar.

¹³Minzi Adam itwagg d amezwar, awarni as Hawa. ¹⁴Uca Adam war itwayarr ca, maca tamyart tetwayarr, xenni texđa, ¹⁵maca ad twassenjem xmi i ɣa taɽu ihenjiren, maɽa tcebbar di liman d tayri d tquddsi s uhedden.

Imehɗayen d imseyyaren n tmesmunt

3 ¹Wa d awaɽ d aɽdiq: maɽa ɥed ix̣s ad idweɽ d amehɗayi, aqqa ittraja ict n řxedmet tecna aɽɽas. ²Maca ittxeɽɽ i umeɥɗayi ad yiři nnebɽa řeib, aryaz n ict n temyart, arsin, ɣares dɗebɽ n nnefs, ad yiři d mmis n řehɽaɽ, yarehɥeb s inewjiwen, izemmar ad issɛɽmed, ³war ittiři d amescar niɣ bu-řeunf uɽa d aɗemmae n arbeɥ maca netta ittegg it s ředrafet d řehna, war ittiři d aqezzaz, ⁴aqqa netta isseggur taddart nnes mliɥ uca iħekkem x ihenjiren nnes s uweqqar. ⁵Maca maɽa ɥed war izemmar ad issuyur tawacunt nnes, mammec i ɣa igg ad iħɗa tamesmunt n Arebbi? ⁶Ittxeɽɽ as war ittiři d jdid *di liman*, ĥima war ittuff s řefyuc uca ad iwɗa di ccrae n ibɽis. ⁷Ɛawed ittxeɽɽ ad ɣares tiři řsumet tecna ɣar inni di barra, ĥima war xas ttɛyyiben uca war iweɽɽi ca di texceft n ibɽis. ⁸Ittxeɽɽ Ɛawed i imseyyaren *inni ittsexxaren i tmesmunt* ad iřin ssekkwan, war ssiwiřen ca s tnayen n iřsawen, war xezzen ca ɣar binu aɽɽas, war ɗemmeen di arbeɥ s uyecci, ⁹ad ɽɽfen di ssirr n liman s tnefsect teɽfa. ¹⁰Uɽa d ina ejj iten ad twaqeğben d amezwaru, řexdenni, maɽa iban-d war daysen iği bu řeib, ad sexxaren am umseyyar. ¹¹Ammu uɽa d timyarin ad ɣarsent tiři řsumet teɽbeɥ, war d ttiřint d timceqqafin, arsint, ad daysent tiři řmanet di marra. ¹²Imseyyaren *inni ittsexxaren i tmesmunt* ad iřin s ict n temyart, ad ssuyuren mliɥ tawacunt nsen. ¹³Minzi inni ittegggen taseyyart nsen mliɥ, ad ɽɽfen i yixef nsen ij n wemcan icna d waɽɽas n teryast di liman di Lmasiħ Yeccu. ¹⁴Ttariɣ ac-d man aya uca ssitimeɣ ad ɣarwem-d aseɣ deyya. ¹⁵Maca maɽa eɽɽaɽey xak, ad tessned mammec ittxeɽɽa ad nuyur di taddart n Arebbi tenni iğan d tamesmunt n Arebbi iddaren, abilar d dsas n tidett. ¹⁶War din ccek, ameqqran i yeğa ssirr n uweqqar n tcuni “Arebbi aqqa iħhar-d deg weysum, iban-d d amseggad di Arruħ, lmalakat ɣrint t, itwabarreħ zzayes jar řegnus, uminen zzayes di ddunnit, aqqa immeksi deg ueği.”

Aeřam zeg imseřmaden issxariqen

4 ¹Maca Arruħ iqqar nican belli deg wussan i d ęa yasen, ca ad ęeyyden x liman umi tticcen taynit i řaryah issęekkwand tyuri n cwawęen ²s nnifaq n ayt bu-ixarriqen inni tanefsect nsen tetwaaqęę, ³ad ttfen řemřac uca ad umuren asbeęeed x macca tenni itwaggen zi Arebbi maęend ad tetwacc s uqadi zeg inni ittammen, inni idewřen ssnen tidett uca đfaren tt. ⁴Minzi marra min d itwaxeřqen zi Arebbi iřbeę uca war dayes min i ęa nagi mařa neqbeř zzayes s uqadi, ⁵minzi ad tiři tetwaaqęddes s wawař n Arebbi d tzaęit.

Iři d amsexxar ařdiq n Lmasih

⁶Mařa tessřemded man aya i wawmaten, ad tiřid cek d amsexxar n Lmasih Yeccu i d ittarebban deg wawařen n liman d tyuri n řřah tenni teđfared nican. ⁷Maca aggwej x tųuja ixwan n ddunnit u x tųuja n twessura, maca marres ixef nnek deg uweqqar n tcuni. ⁸Minzi arriyađa n arrimet tettawi ęar drus n nnfae waha, maca aweqqar n tcuni ineffe i marra, aqqa ęares řwaed n tudart n iđa d n tenni i d ęa yasen. ⁹Wa d awař d ařdiq isdaheę ad itwaaqbeř ikmeř. ¹⁰Minzi i man aya umi nxeddem u netwasseęqara eawed, minzi asitem nney aqqa-t di Arebbi iddaren wenni ięan d amsenjem n marra iwdan, amezwaru i inni ittammen. ¹¹Umar s man aya, tessřemded t. ¹²Uřa d ijj war cek isseęqiri ca x temzi nnek, maca iři d lmatal i řmumenin s wawař, s wendah, s tayri, s liman u s tazdugi. ¹³Ĥđa maęend ad tyared i tmesmunt u maęend ad tcejjeed u tessřemded ař i d ęa yaseę. ¹⁴War sřęeqara ca tamewci i dayek, tenni i d ac immewcen elařsab awař n ukacaf ařami xak ssarsen imęaren ifassen. ¹⁵Eqeř x tmesřayin-a, cebbar daysent, ĥima ticři nnek ęar zzat ad tban i marra. ¹⁶Ĥđa ixef nnek u ĥđa x useřmed, řbar di man aya, minzi mařa teggid degga, ad tessnejmed ixef nnek d inni i d ac ittesřan.

Tayuri n Bulus i Timutiyyu x mammec i ęa iđebbar tmesmunt

5 ¹War tteqsih x ij n uwessar, maca cejje it amecnaw ij n tbatat uca cejje ibřięen amecnaw awmaten ²d twessura amecnaw tiyemmatin uca tiezriyyin amecnaw tiwečmatin s marra tazdugi. ³Weqqar tijař tinni d tidett ģant d tijař. ⁴Maca mařa ca n tajač

ɣares iħenjiren niɣ ayyawen, ad řemden nitni d amezwar ħima ad ssecnen aweqqar nsen i Arebbi maħend ad arren i řağ nsen, minzi degga d lemlih d yardan zzat i Arebbi. ⁵Tajjač nican d tenni iğan weħdes, tessitim i Arebbi uca tşebbar di tutra d tzağitin ġiřet d wass. ⁶Maca tenni iddaren di nnecwet, aqqa temmut waxxa teddar. ⁷Umar timesřayin-a tanya, ħima ad iřint nnebřa řeib. ⁸Minzi mařa ħed war itthilli ca di wi iğan nnes, abeėda aytbab n taddart nnes, aqqa wanita inkar liman nnes uca netta mahu wenni war yuminen ca. ⁹Qebřem tt d tajjač tenni war yiwiden ca ħar sadu settin iseggwusa, tamɣart n ijj n weryaz, ¹⁰tetwassen aqqa tegga řexdayem tşebħanin, tesseyimi iħenjiren, tareħħeb s inewjiwen, tessired idaren n imqeddasen, tewca ufus i inni itwaħşaren, aqqa tegga marra řxedmet taşebħant s cđaret. ¹¹Maca tijjař timezyanin war tent ttqebbeř, minzi xmi nnecwat nsent ad tent ssiggwejent x Lmasih, xsent ad meřcent ¹²uca ad ksint ccrae x yixef nsent řami i ya ssarsent liman amezwar nsent ħar uyezdis nsent. ¹³Uca di řweqt d icten ad řemdent ad ggurent x tudrin ħafi, ad eawdent řexburat, ad adfent di cɣuřat, ad ssiwřent min war icuwwaren. ¹⁴X uyenni xsey i tijjař timezyanin ad meřcent, ad jjent iħenjiren, ad ssuyurent taddart, war ttejint ca i řeėdu ssibbet ħima ad daysent iceqqef. ¹⁵Minzi aqqa ca zzaysent ffyent zeg webriđ, đfarent Cciřan. ¹⁶Mařa din tijjař ak-d ij n weryaz niɣ ak-d ict n temɣart yumnen, ejj iten ad tent eewwřen maħend war ttiriřt đeqqřent x tmesmunt, ħima nettat ad tsewweř tinni iğan d tijjař nican. ¹⁷Imɣaren inni ittđebbaran mlih ħesbem ten aqqa ssekkwan tnayen n imuren, abeėda inni ixeddmen deg wawař d useřmed. ¹⁸Minzi adlis iqqar “war ttegg tacmant i uyenduz issarwatan” uca “axeddam isdaheğ řmunet nnes”. ¹⁹War qebbeř ca tanfuč đidd i umɣar myir mařa dinni tnayen niɣ třata n řechud. ²⁰Inni ixđan, eaqeb iten zzat i marra, ħima innedni ad ggweden tanya. ²¹Ziyyareɣ xak zzat i Arebbi d Sidi Yeccu Lmasih d lmalakat itwaxđaren, ad teħđid man aya nnebřa řfarz, war tegg uřa d ict n tmesřact elahşab iyembab. ²²War ssrusa ifassen nnek x ħed s uqeğeq, war carrec di ddnub n innedni, ejj ixef nekk d amezdag. ²³War sess aman waha, maca su drus n binu di nnhur n stumayu nnek d wařtas n tuđeifin nnek. ²⁴Aqqa din ca n iwdan ddnub nsen banen mlih deɣya, aqqa ddnub nsen ttizzaren

asen yar ccrae, maca ca innedni deffaren ten *ddnub nsen*.²⁵ Amenni uŕa d řexdayem tişebħanin banent mliħ deŕya uca řexdayem tinni war iğin ammu, war zemarent ad qqiment nuffarent.

6 ¹Ittxeşş i marra inni iğan sadu azayřu n tesmuŕi ad ĥesben aqqa aybab nsen ttesdsiheğen marra ccan, ĥima war ittetwaceqqaf ca isem n Arebbi d tyuri nnes. ²Uca *isemyan* inni yar iğa řesyad yumnen, war ten ttejji ad twasseħqaren *zi řesyad nsen* umi nitni d awmaten, maca ad asen xedmen ktar, minzi inni zzaysen istenfēen aqqa nitni umnen u twaeizzen. Seřmed u ziyar x man aya. ³Maca mařa din ĥed isseřmed ict n řhajat nneđni uca war yaređdef ca awařen işehħen n Siditney Yeccu Lmasiħ d tyuri n uweqqar n tcuni, ⁴aqqa netta ittuff, war ifehhem walu uca immezri deg imħarwađen d imcubbecen s unaqec i zi i ħa ffyen řehsed d umenyi d iceqqafen d ttuhmet taseffant ⁵uŕa d ixarwiđen nnebřa qeřtu jar iwdan inni itwayeccen di řeεqeř nsen, iweddar asen ckun, am ĥesben aweqqar n tcuni d arbeħ. ⁶Maca aweqqar n tcuni ittawi-d arbeħ ameqqaran mařa iruħ jmiε ak-d řeqnaeet. ⁷Minzi war d niwi walu yar ddunnit uca s tidett war nzemmar akidney neksi walu zzayes. ⁸Maca mařa yarney řmuetiġ d dduři, aqqa ad neqnee. ⁹Minzi inni ixsen ad ssmunen agra, ad wđan deg uyekkwi u di texceft uca deg wařtas n nnecwat ifyař idarren, tinni ittejjan iwdan ad yarqen deg uteħħi d ukeħħed. ¹⁰Minzi azwar n marra tuεeffna aqqa d tťmee n tmenyat i zi ca n *iwdan*, inni tuŕa immezran di man aya, weddaren zi liman uca ssnuqqben ixef nsen s wařtas n řehriq.

Arzu x tsegda d uweqqar n Arebbi

¹¹Maca cek, a bnađem n Arebbi, arweř zi man aya uca arzu x tsegda, x uweqqar n tcuni, x liman, x tayri, x šşbar uŕa x temhint. ¹²Mney amenyi aşebħan n liman, cebbar di tudart n řebda, tenni umi yar-d tetwařayid, d tenni umi tcehhded chadet taşebħant ztat i wařtas n řechud. ¹³Umurey cek ztat i Arebbi wenni iwcin tudart i marra min iğan u ztat i Yeccu Lmasiħ wenni tuŕa icehħden chadet taşebħant ztat i Buntıyus Bilařus, ¹⁴ħima ad teħđid tawşeyyet nnebřa ibeqqiden uŕa d řeib ař axecci n Siditney Yeccu Lmasiħ, ¹⁵wenni i d ħa isseđhar netta deg ikuden n řweqt nnes, netta d wenni itwabarken d wenni

d amzemmar weḥdes, aqqa-t d ajeḡid n ijeḡiden d Sidi n isiditen, ¹⁶wenni weḥdes waha war ittmetti emmarṣ, wenni izeddyen di tfawt i war izemmaren ḥed ad ḡares yadef qaε, wenni war t izri uṛa d ijj n bna dem niy izemmar εad ad t izar, i wenni umi i ḡa iḡa d ccan d jjehd i řebda. Amin. ¹⁷εřem i aytbab n wagra di ddunnit-a war ttiřin d imεeffaren uṛa ad tecřen x wagra war iyarekknen, maca *ad tecřen* x Arebbi iddaren wenni i d aney itticken marra timesřayin s ufeyyeđ ḡima ad zwaysent narr mmezri. ¹⁸Ejj iten ad ggen min iřebḡen uca ad iřin d aytbab n wařtas n řexdayem tiřebḡanin, ad wcen s tecrimet, ad carcen, ¹⁹maḡend ad ssmunen řeknuz i yixef nsen d dsas i řweqt i d ḡa yasen maḡend ad ḡarsen tiři tudart n řebda. ²⁰A Timutiyyu, ḡa min d ac itwawekkřen, aggwej x řḡarđ ixwan n ddunnit-a uṛa x imcubbac n 'inna tenna' umi qqaren s ixarriqen 'tamusna'. ²¹Aqqa din ca n iwdan řami seefen man aya, semḡen di liman. Nniemet ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat wiss Tnayen n Bulus i Timutiyyu

Asejgem

1¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasih̄ elah̄sab řxađar n Arebbi, elah̄sab řwaed n tudart i iđan di Lmasih̄ Yeccu, ²i Timutiyyu, mmi ieizzen: nniemet d areh̄met d řehna zi Arebbi Tababat u zi Yeccu Lmasih̄, Siditney.

Acejjeε i Timutiyyu

³Necc ttqadiy Arebbi wenni umi εebdey zi řejdud inu s tnefsect tezddeg, amecnaw cek ttidarey nnebřa abeddi di tzađitin inu řiřet d wass, ⁴weh̄h̄cey ad cek zarey, xmi ttfekkarey deg imetřawen nnek, ttccurey s řefrahet ⁵uca ttxemamey yar liman nnebřa nnifaq i dayek iđan, wenni tuyā izeddyen amezwar di řennac Luwis u deg yemmac Iwniki uca aqqa ssney nican belli izdey dayek εawed. ⁶X uyenni sseeqřey cek, ad tessekared tamewci n Arebbi tenni dayek s *webrid n* wesrusi n ifassen inu. ⁷Minzi Arebbi war d aney iwci arruř n řurret, maca *arruř* n jjehd d tayri d đdebt̄ n nnefs s řeεeř. ⁸X uyenni war ttseđři ca řima ad tewced chadet x Siditney, niy zzayi necc wenni d ameh̄bus nnes, maca meh̄řen di ttweε n řexbar ařebřan elah̄sab jjehd n Arebbi, ⁹wenni aqqa issenjem aney uca iřaya aney-d s třayit iqeddsen, war iđi elah̄sab řexdayem nney, maca elah̄sab lyarađ nnes d nniemet tenni i d aney immewcen di Lmasih̄ Yeccu qbeř ikuden n řweqt n řebda, ¹⁰aqqa itwasseđhar řexxu s uxecci n umsenjem nney Yeccu Lmasih̄ wenni tuyā ibeđřen řmewt uca issedhar tudart war ifennin s řexbar ařebřan, ¹¹*linjil* umi twassgaεeđey necc d ambarreř d umazan d umseřmad n řegnus. ¹²X ssibbet-a εawed ksiy armeř-a, maca necc war ttseđři ca *i man aya*, minzi necc ssney man wen i zi ttamney uca aqqa twassqenεey belli netta d amzemmar řima ad iřđa min d ayi itwawekkřen ař ass nni. ¹³Třef di lmatal n wawařen iřeřřen i zzayi tesřid uřa di liman d tayri i iđan di Yeccu Lmasih̄. ¹⁴Řđa ađman ařebřan i d ac itwawekkřen s Arruř Iqeddsen wenni i dayney izeddyen.

¹⁵Aqqa tessned degga, belli marra inni iġan di Asiya jjin ayi, zzaysen Fixilus d Hirmuxinis. ¹⁶Ad yarzef Sidi s areġmet di taddart n Unisifurus, minzi tuġa issfewwej xafi aġtas n twařawin uca war iředġi ca zi snaseř inu, ¹⁷maca řami d yusa ġar Ruma, tuġa yarezzu xafi s cđaret aġtas uca yufa ayi. ¹⁸Sidi ad as iwc, aqqa ad yaf areġmet ġar Arebbi deg wass nni, uca meġař ixdem di Afasus, cek tessned ktar.

Aeeskari icnan n Yeccu Lmasih

2 ¹Cek xenni, mmi inu, iři tmeġded di nniemet tenni iġan di Lmasih Yeccu. ²Min zzayi tesřid jar wařtas n řechud swekkeř degga deg iwdan iřdiqen inni izemmaren ad sřremden eawed inneđni. ³Ksi armeġ ak-d inneđni am ij n ueeskari icnan n Yeccu Lmasih. ⁴War din uřa d ijj n ueeskari iřehha ak-d řeswaq n tudart, maġend izemmar ad yarđa wenni t iggin d aeeskari. ⁵Uca eawed wenni ittemġizwaren amecnaw bu-umġizwar, war d as tticcen tamrist, mařa war immniy ełahřsab řqanun. ⁶Afeġaġ i itteġgen řxedmet iqeshen, ittxeřř as ad iksi d amezwar zi řyiġet. ⁷Xzar min d ac qqarey uca balak Sidi ad ac iwc řefhamet di marra. ⁸Eqeř belli Yeccu Lmasih wenni d itwassnekkaren zeg imettinen, aqqa-t zi zzariet n Dawud ełahřsab řexbar ařebġan inu, ⁹wenni i xef ksiy tamara uca mahu ead snaseř am ij n ueeffan, maca awař n Arebbi war iqqin. ¹⁰X uyenni tthemřey marra di řtwee n inni itwaxđaren, ġima nitni ad afen asenjem di Lmasih Yeccu ak-d ueuġi i řebda. ¹¹Wa d awař d ařdiq “Mařa nemmut akis, ad kis neddar eawed, ¹²mařa neqqim netthemmeř, ad kis nehkem eawed, mařa nenkar it, netta ad aney inkar eawed, ¹³mařa tuġa-ney war numin, aqqa netta ittyima d ařdiq, war izemmar ad inkar ixef nnes.

Iři d amsexxar n Arebbi ařdiq

¹⁴Seeqeř man aya, eřem asen zzat i Sidi maġend war ttmenyin ca s wawařen, degga war ineffe i walu myir i wareddeġ n inni ittřenaten. ¹⁵Arzu s cđaret ad tarred ixef nnek d amqeġeb zzat i Arebbi, amecnaw axeddam wenni war ġares minzi i ġa iředġa, wenni isseeddun nican awař n tidett, ¹⁶maca agġweġ x řehrud ixwan n ddunnit, minzi nitni ad arnin aġtas di řeqjaġet x Arebbi, ¹⁷uca awař nsen ad itwaġiyyez amecnaw uxsas. Aqqa Himiniyus

d Filitus ġan zzaysen, ¹⁸inni iffyeen zeg webrid n tidett, qqaren belli tanukra aqqa tuġa-tt uca qeŕben liman n ca. ¹⁹Maca dsas n Arebbi ibedd nican uca wa d acemmie nnes ‘Sidi issen inni iġan nnes’ uca ‘marra wenni iqqaren isem n Lmasiħ ad ibeēed x min war isseggden’. ²⁰Maca di taddart tameqqrant war dayes řeqcue n wureġ d nnuqart waha, maca eawed n ukeccuđ d třaxt, xenni ca n ccan u ca n ubehdeř. ²¹Xenni mařa řed issizdeg ixef nnes zi degga, ad yiři d ict n řqecceet n ccan, tetwaqeddes i teġa uca tedweř tneffeē i Sidi, aqqa tetwassewjed i marra řexdayem iřebħen. ²²Maca arweř zi nnecwat n temži uca ardef tasegda d liman d tayri d řehna ak-d inni ittřayan isem n Arebbi zeg wuř izdigen, ²³maca nđar imħarwađen ibuhařiyen i d itteffyeen zi tqubbanect, cek tessned aqqa neddhen ġar imcubbac. ²⁴War icuwwar i ismeġ n Sidi ad imcubbec, maca icuwwar as ad yuyur s ředrafet ak-d marra, izemmar ad isseřmed, aqqa ġares ttasie n řxađar, ²⁵xenni isseřmed s temhint inni ittēekkasen. Attay Arebbi ad asen iwc ad tuben ad ssnen tidett ²⁶uca ad d asen yarr řbař, ad nfekken zi texceft n ibřiř wenni iten iħebbsen i tizi nnes.

Ussan ineggura

3 ¹Maca ssen degga, aqqa deg wussan ineggura ad din iřin ikuden n řweqt iwearen. ²Minzi iwdan ad xsen ixef nsen d tineacin, ad iřin d ayt bu-nnfaxet d imēeffaren d imceqqafen, war tteřtieen ca lwalidin, war ttqadan, war ttetwaqeddsen, ³ad iřin nnebřa řehnunct, war xsen ad mmseřřehen, ad ceqqfen, war ġarsen bu đđebt n nnefs, ad iřin qeřřen, war ttexsen min iřebħen, ⁴ad iřin d ixeddaēen d ifentrusen, daysen nnfaxet, ad xsen nnecwat ktar zi Arebbi, ⁵ad ġarsen yiři wudem n uweqqar n tcuni, maca ad nkaren jjeħd nnes. Aggwej xasen. ⁶Zzaysen inni ittħaman tudrin uca ssusumen timġarin iđeēfen tinni yarebbun ddnub, twaearent s ubarru n nnecwat, ⁷tinni xsent ad řemdent řebda, maca eemmarř ad awđent ġar tmusna n tidett. ⁸Am mammec Jannis d Jambris inni tuġa ittemeāran ak-d Musa, ammu eawed ina ttemeāran ak-d tidett, aqqa-ten d iwdan inni řeēqeř nsen itwayeccc, inni liman nsen war itwaqeġeb. ⁹Maca war ttriħen ca ktar ġar zzat, minzi afyurř nsen ad iban i marra, am mammec tuġa imsar eawed i yinni.

Bulus ittziyyar x Timutiyyu maħend ad isiyyi akis di liman

¹⁰Maca cek tsiyyid akidi deg useřmed inu, am mammec ggurey, tsiyyid akidi di lyařad inu, liman inu, ttasie n řxađar inu, tayri inu d řřbar inu, ¹¹di řeřřarat d uweddeb inu i xafi ikkin di Antiyuxiya d Ikuniya d Listra. Man mma řeřřart i xafi ikkin, aqqa Sidi issenjem ayi zwaysent marra. ¹²S tidett marra inni ixsen ad ddaren s uweqqar n tcuni di Lmasih Yeccu, ad twadarrcen. ¹³Maca iwdan ieffanen d icemmaten ad arnin di min ieffnen, ad ywan uca ad twaywan. ¹⁴Cek maca, qqim di min tuya řremded u di min tetwassqeneed am tessned man wen i zi t řremded, ¹⁵aqqa zi temzi tessned tira iqeddsen, tinni zemarent ad cek arrent d amiyis ħima ad twassnejmed s liman di Lmasih Yeccu. ¹⁶Marra tira aqqa usint-id zi Arebbi, aqqa neffent tanya i useřmed, i uřeħħi, i weeđar uca i tarbiyyet di tsegda, ¹⁷ħima bnađem n Arebbi ad yiři iess iħezzem i marra řxedmet iřebħen.

4 ¹Ttewwřey xak zzat i Arebbi d Sidi Yeccu Lmasih wenni i ya iħekmen x inni iddaren d x inni immuten yar uxecci nnes d tgeldit nnes: ²barreħ s wawař n Arebbi, iři tfaqed di řweqt niy barra i řweqt, řeħħ, eaqeb, eřem s marra ttasie n řxađar d useřmed, ³minzi ad d yas ict n řweqt xmi iwdan war qebbřen ead tayuri iřeħħen, maca ad ssmunen i xef nsen ařtas n imseřmaden ełahřab tizi nsen, inni issareyyħen imezzuyen nsen, ⁴ad jemden tidett x imejjan uca ad ffyen zeg webrid yar tħuja ixwan. ⁵Cek maca faq di kuřci, ksi armeħ, egg řxedmet n umbeccar uca kemmeř řxedmet n tsexxart nnek. ⁶Minzi necc aqqa twazeğey am teđħiyyet n tsessi uca řmijař n twaħit inu tiweđ-d. ⁷Necc mmenyey amenyi ařebħan, aqqa kemmřey tazzařa inu, ħđiy liman. ⁸Xenni tetwassewjed ayi temrist n tsegda, tenni i d ayi ya iwc Sidi, řqađi amseggad deg wass nni, war iği i necc waha, maca eawed i marra inni ixsen axecci nnes.

Awař d useğem aneggaru

⁹Čđaret ħima ad yari-d tased deyya. ¹⁰Minzi Dimas ismeħ d ayi, ittexs ddunnit uca iruħ yar Tissalunika. Kriskis iruħ yar Galařiya u Titus yar Dalmatiya. ¹¹Myir Luka i kidi iqqimen. Awi-d Marku uca gewwed it akik, minzi ineffe ayi di řxedmet n tsexxart. ¹²Sekkey-d Ticikus yar Afasus. ¹³Xmi i d ya tased, awi-d akic tcamir tenni jjiy di

Truwas di taddart n Karbus uřa d idlisen, beęda řemřařef n ccark.
¹⁴Aliksandir, amziř n *nnħas*, tuya igga dayi ařřas n tuęeffna, Sidi ad t
ixeęęę elahřsab řexdayem nnes. ¹⁵Ĥđa ixef nnek zzayes, minzi netta
tuya ittęekkas awařen nney ařřas. ¹⁶Umi kkarey ad wtey x ixef inu
tawařa tamezwarut, uřa d ijj war kidi d yusi, maca marra semřen
dayi. Ejj ad yiři war ięi d axeęęę nsen. ¹⁷Maca Sidi tuya-t yar uyezdis
inu uca iwca ayi jjeħd, ĥima xenni zzayi i ya ikemmeř ubarreħ uca
marra řegnus sřin tt uca necc twafekkeę-d zeg uxenfuc n wayrad.
¹⁸Uca Sidi ad ayi ifekk zi marra řexdayem tięeffanin, ad ayi iħđa
i tgeldit n ijenwan nnes. I netta i ya yiři ueuęi i řebda qaę. Amin.
¹⁹Seęem x Briska d Akwila u x *aytbab* n taddart n Unisifurus. ²⁰Irastus
iqqim di Kurintus uca Trufimus jjiy t di Militus ihřec. ²¹Cđaret ĥima
ad d tased qbeř tagrist. Iwbulus d Pudins d Linus d Kludiya d marra
awmaten ttseęamen xak. ²²Sidi Yeccu Lmasih aqqa-t ak-d arruħ
nnek. Nniemet ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat n Bulus i Titus

Tamezwarut

1 ¹Bulus, ismey n Arebbi d umazan n Yeccu Lmasih, ełahsab *abrid* n liman n imxeṭṭaren n Arebbi d tmusna imunen n tidett i iġan deg uweqqar n tcuni, ²deg usitem n tudart n řebda tenni tuġa zi iwaed Arebbi, wenni war ieeddřen ad issxarreq, qbeř mma ad iřin din ikuden n řweqt qbeř, ³uca aqqa issargeb awař nnes di řweqt nnes s tbarreħt n řexbar ařebħan i d ayi itwawekkřen ełahsab řumur n Arebbi, Amsenjem nney. ⁴I Titus, aħenjir inu d tidett ełahsab liman nney icarcen ‘Nniemet d areħmet zi Arebbi Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasih, Amsenjem nney.’

Tasexxart n Titus di Krita

⁵X uyenni jjiy cek di Krita, ħima ad teedřed min tuġa ead ittxeř u ħima ad tessgaeded imyaren di kuř tandint, am mammec cek umureġ, ⁶*imyaren inni* war di iġi řeib, inni ġarsen ict n temyart u ġarsen tarwa ttammen inni war x itwaṭṭef ucetci zi jjihet n ufucceħ uřa d taeyennant. ⁷Minzi ittxeř i umeħđayi ad yiři nnebřa řeib amecnaw awkiř n Arebbi, war dayes ittiři ueffar niy zzeaf, war isess ccrab niy ittegg řřdee uřa war yarezzu ad yarbeħ s řyecc, ⁸maca aqqa yareħħeb s inewjiwen, ittexs min iřebħen, ibedd x uzeġif nnes, aqqa-t d amseggad, d amqeddas, iħekkem x ixef nnes, ⁹ad iṭṭef deg wawař ařdiq am mammec d as itwasseřmed, ħima iqedd ad icejjee řmumenin uřa ad issyed tarwa n bu-tyennant s tyuri n řřaħ. ¹⁰Minzi aqqa din aṭtas n tarwa n bu-tyennant d ayt bu-ixarriqen d iyeccacen, ġar umezwaru nsen d inni zeg wextan. ¹¹Ittxeřsa ad asen itwaqqen uqemmum, minzi s useřmed nsen i war icuwwaren, aqqa qeřeen x twacunin marra, řami arezzun nitni x arbeħ s řyecc. ¹²Ijjen zzaysen, aqqa-t d amkacaf, tuġa inna “Ikritiyyen nitni řebda d ayt n bu-ixarriqen d řewħuc ieffanen d ieeddisen ifinyanen”. ¹³Chadet-a d tidett. X uyenni webbex asen s jjeħd, ħima ad iřin d iřħaħen di liman, ¹⁴war tticcen ca taynit i tħuġa n Wudayen d tiweřsa n iwdan inni iwcin s weerur i tidett. ¹⁵I imezdag marra d tazdugi, maca i inni itwaxemjen d inni war yuminen, i nitni uřa d ict n řħajet tizdig, maca nitni twaxemjen di

řeçeř uřa di tnefsect nsen. ¹⁶Iwdan-a ttarran ixef nsen belli ssnen Arebbi, maca nekkaren t s řexdayem nsen, yaæut min tteggem, aqqa war ttaæen, war neffæen uřa i ict n řxedmet tešbeh.

Tayuri n ššah i tmesmunt n Lmasih di Krita

2 ¹Maca cek siweř min ittřiçen i tyuri n ššah. ²Ittxešš i iwessaren ad iřin hudnen, ad uyuren s uweqqar d utebbet, s liman n ššah d tayri u s ššbar. ³Ad iřint temyarın gğurent am mammec d ittas i temqeddasın, war tteçqifent ca, war wcint i binu, sseřmadent min iřebħen, ⁴ħima ad cejjeent timyarın timezyanin ad xsent tarwa nsent d yeryazen nsent, ⁵uca ad daysent yiři utebbet d tazdugi, ad qabařent řxedmet n taddart, ad iřint cnant, ad ggent array i yeryazen nsent, ħima war itwaceqqef ca deg wawař n Arebbi.

⁶Cejjeet eawed ibřiyan ħima ad uyuren s utebbet. ⁷Egg ixef nekk di marra d lmatal n řexdayem tiřebħanin u n useřmed iřfan ak-d uweqqar u nnebřa řyecc, ⁸s wareqqas icnan war izemmar ad zzayes ibarreq bu-tyennant ħima war xaney itteiwid ca tuæeffna.

⁹Cejje e isemyan ħima ad ttaæen i ayttab nsen, ad asen arđan di marra, war ten tteekksen, ¹⁰war ttacaren, maca ad ssecnen řmanet nsen icnan, ħima di marra ad iřin d taseddest tařebħant i tyuri n Arebbi, Amsenjem nney.

¹¹Minzi nniemet n Arebbi i d ittawyen asenjem i marra iwdan, aqqa teffey-d, ¹²ħima ad aney tarebba maħend ad nettejj řeqjaħet d nnecwat n ddunnit, ħima ad neddar di ddunnit-a s utebbet d tsegda am mammec ixš Arebbi, ¹³am nettraja asitem d usargeb n ueuđi n Arebbi ameçqran d Umsenjem nney, Yeccu Lmasih, ¹⁴wenni i xaney iwcın ixef nnes, maħend ad aney isellek zi marra min iđan đidd n ttawrat, ħima ad issizdeg i yixef nnes ij n weydud imeħħden i řexdayem tiřebħanin. ¹⁵Siweř x man aya, ziyar u webbex s marra jjeħd, war tejj ħed ad cek isseħqar.

3 ¹Seçeř iten, maħend ad ggen array i řħukkam u i ššulařat, ad asen ttaæen, ad iřin wejden i kuř řxedmet tařebħant, ²war ceçqfen di ħed, war ttemcubbuçen, ad iřin d imeđraf uca ad ssecnen marra tamhint i marra iwdan. ³Aqqa uřa d neccin zic tuyaney d ifyař, war dayney bu ttaæet, nweddar, aqqa-ney d isemyan

n sřam kuř nncawat d ccehwat, tuřa neddar di tuřeffna uřa di řehsed, dayney acrah uca ncarreh ijjen wenedni. ⁴Maca xmi tban ředrafet d tayri i iwdan tenni iřan zi Arebbi, Amsenjem nney, ⁵aqqa issenjem aney, war iři elahřab řexdayem n tsegda i negga, maca elahřab arehmet nnes s usird i iřan deg wexřaq n jdid d uřeqqem n jdid (=tajdidet) zi Arruř Iqeddsen, ⁶wenni i xaney ifarryen s ufeyyed s Yeccu Lmasih, Amsenjem nney, ⁷řima, am netwasegged s nniemet nnes, ad nedweř d iwriten elahřab asitem n tudart n řebda. ⁸Awař-a d ařdiq uca necc ttexsey ad tekkared ad tbedded s jjehd i man aya, řima inni ittecren x Arebbi, ad meřden mařend ad cebbaren řebda di řexdayem řisebřanin, tinni icnan u daysent nnfae i iwdan. ⁹Maca beeed x umřarweř abuhaři d tařirat d umenyi d imcubbac x ttawrat minzi war dayes bu nnfae, aqqa man aya d bařeř ¹⁰Mařa din řed issbeřta, ittxeřša kenniw ad as tagim awarni řami twebbxem t ict n twařa u ict n twařa nneđni. ¹¹Aqqa tessnem belli wanita d amfaryađ, aqqa netta ixetřta uca deg umur d ijjen itwahaseb zeg yixef nnes.

Awař d useřem aneggaru

¹²X minni i řarek-d řa ssqadey Artimas niy Ticikus, egg tizemmar mařend ad řari-d tased deřya řar Nikubulis, minzi aqqa ggiř ad din sseedy řmecta. ¹³Zenas, amseřmad n ttawrat, d Abullus, awyem ten-d deg webrid deřya, řima war d asen ittxeřři uřa d ict n tmesřact. ¹⁴Ařeqqa uřa d inni nney ejj iten ad řemden mařend ad cebbaren řebda di řexdayem řisebřanin ittxeřšan i tarzeft, řima war d ttiřin nnebřa řřiřet. ¹⁵Marra wi akidi danita ttseřamen xak. Seřem eawed x inni i d aney ittensexen di liman. Nniemet ad kiwem tiři marra idwem!

Tabrat n Bulus i Filimun

¹Bulus, amehbus n Lmasih Yeccu d tawmat Timutiya, i Filimun ieizzen d uxeddami akidney, ²d ucmatney Abfiya ieizzen, d umjahed nney Arxibbus d tmesmunt di taddart nnek: ³nniemet d řehna akidwem iřin zi Arebbi, Babatney u zi Yeccu Lmasih Siditney.

⁴Necc ttqadiy Arebbi inu, am daywem ttfekkarey řebda di tzařit inu, ⁵minzi necc ttesřiy x tayri d liman nwem i daywem iğan i Sidi Yeccu uřa i marra imqeddasen, ⁶řima amuni nwem di liman ad tegma nican di tmusna n marra řxar i dayney iğan di Lmasih Yeccu. ⁷Neccin aqqa řarney řefrařet d ufewwej ařas zi ssibbet n tayri nwem, minzi cek, a tawmat, aqqa tessareyyřed uř n imqeddasen.

⁸S uyenni, waxxa necc řari taryast ařas di Lmasih řima ad cek umurey min icuwwaren, ⁹maca aqqa necc di ssibbet n tayri, řari řsen ad zzayek ttarey. Umi necc ammu i řiy, aqqa-yi d awessar uca řexxu řawed d amehbus n Lmasih Yeccu, ¹⁰necc ttariy ac-d x mmi Unisimus, wenni d jjiy di snaseř *da di řehbes*, ¹¹wenni tuya war cek ineffeen zic, maca řexxu aqqa ineffee i cek u ineffee ayi. ¹²Necc aqqa arriy ac t-id d uř inu. ¹³Necc mři ufiy iři aqqa jjiy t danita akidi mařend ad xafi isexxar deg wemcan nnek min da řa kkey di snaseř x ssibbet n řexbar ařebřan. ¹⁴Maca necc war xsey ca ad ggey walu nnebřa ttesriř nnek, řima tcuni i teggid ad tiři s řxařar, war iři s uyiř. ¹⁵Minzi attay tuya imsebđa xak i drus n řweqt řima ad řarek yiři řawed i řebda, ¹⁶war iři ead amecnaw ismey, maca amecnaw ijjen i iğan ktar zeg ismey, am tawmat ieizzen, i necc beęda, mahu i cek, deg weysum uřa di Arebbi. ¹⁷Mařa řesbed ayi d amęacar nnek, qebř it amecnaw necc. ¹⁸Mařa netta tuya idđarri cek niy zeęma dayes amarwas, egg it xafi! ¹⁹Necc, Bulus, uriy s ufus inu, aqqa ad t xęřsey, mařend war qqarey ca, aqqa uřa d cek tettursed ayi ixef nnek. ²⁰Wah, a tawmat ieizzen, eji ayi ad zzayek arebřey di řtwee n Sidi, sareyyeř uř inu. ²¹Necc ttariy ac-d, am ttiqqey mařend ad tetřaęed uca necc ssney aqqa cek ad tegged mahu min d ac i řa iniy.

²²Sewjed ayi amcan mani i řa zedyey, minzi ssitimey ad řarwem-d dewřey s tzařit nwem. ²³Ibafraş wenni akidi da di řehbes di Lmasih Yeccu, aqqa iseřem xak, ²⁴uřa d Marku d Aristarxus d Dimas d Luka inni ixeddmen akidi. ²⁵Nniemet n Siditney Yeccu Lmasih ad kiwem tiři!

Ismawen n xemsa n idlisen n Musa

Amezwaru
Uffuy
Ayt n Lawi
Di Řexřa
Aeawed n Ccariaε

Isem aqudađ

Amz.
Ufy.
Law.
Řxř.
Aεa.

Idlisen n umezruy (=ttarix)

Yacuea
Řquđat
Raεut
1 řamwil
2 řamwil
1 Igeliden
2 Igeliden
1 Imezruyen
2 Imezruyen
Eizra
Nařamyā
Istir

Isem aqudađ

Yac.
Řqd.
Raε.
1 řam.
2 řam.
1 Igl.
2 Igl.
1 Imz.
2 Imz.
Eiz.
Nař.
Ist.

Idlisen n tiyit d usefru (=ccier)

Ayub
Izehhiden
Awařen Iwezznen
Ambarreř
Izři x izřan

Isem aqudađ

Ayb.
Izh.
Awř.
Amb.
Izř.

Idlisen n inabiyyen (=lanbiya)

Icaεya
Irmiya
Izřan s igejduren n Irmiya
řizqiyal
Danyal
Huciya
Yuwil
εamuř
εubadya
Yunus
Mixa
Nahum
Habaquq
řafanya
řaggayi
Zakariya
Malaxi

Isem aqudađ

Ica.
Irm.
Igj.
řiz.
Dan.
Huc.
Yuw.
εam.
εub.
Yun.
Mix.
Nah.
Hab.
řaf.
Hag.
Zak.
Mal.

Aṭṭas zeg wami itwabda di řxedmet n ttarjama n řectab iqeddsen s trifact. Deg ussegwas n 1887 idhar-d linjil s ufus n Matta s trifact uca deg ussegwas n 1890 idhar-d eawed linjil am mammec t yura Yuřanna. Ffřen-d idlisen nni s tnayen idsen s lhuruf n teerabt. Awarni man aya tetwassbedd řxedmet n ttarjama ařami niweđ řar uneggaru n řqarn eicrin. Di řweqt nni itwabda eawed di řxedmet n ttarjama uca ffřen-d ca n idlisen nneđni am “Řexdayem n rrusul” d “Tabrat n arrasul Bulus řar řmumenin i iřan di tendint n Ruma”. Đharen-d idlisen nni ak-d kasitat. Uřa linjil n Matta d linjil n Yuřanna twasejllen di kasitat (sintat). Aṭṭas n iwdan sřin asent deg isseggwusa iedun u farřen s beddu n řexbar ařebřan n Yeccu Lmasiř.

Řexxu aqqa tetwakemmeř tterjama tmun n “Řeahd n Jdid” wenni d řexbar ařebřan n Yeccu Lmasiř, aqqa-t d linjil imun. Awař ‘linjil’ ix s ad yini řexbar ařebřan’. Di “Řeahd n jdid” nufa 27 n idlisen uca amezwura nsen d linjil s ufus n Matta, xenni linjil n Marku, linjil n Luqa u linjil n Yuřanna. Nitni d arebea imeđdaren n Lmasiř inni yuran marra min řrin u sřin zi tuddart n Yeccu Lmasiř umi tuya netta di ddunnit-a ařami řami itwaselleb u immut u itwassnekkar-d zeg imettinen uca itwassgaeed řar ujenna. Luka war iři ak-d Yeccu maca yura marra min isřa xas s usettef. Yura eawed adlis wiss xemsa umi qqaren “Řexdayem n Imazanen”. Imazanen nitni d rrusul n Yeccu Lmasiř uca awař ‘amazan’ d ij n wawař amaziy nican. Xenni awarni adlis n “Řexdayem n imazanen” aqqa din marra tibratin n umazan Bulus i tmesmunin (=lkanayis). Timesmunin nni d řyiřet n řxedmet i igga Arebbi s tbarreřt n Bulus i marra řegnus umi tuya isafar řar jwayeh n Asiya (=Turkiya) d Lyunan ařami yiweđ řar Ruma am umeřbus n qayřar. Yar uneggaru n “Řeahd n jdid” ad tafem tibratin n Yaequb, umas n Yeccu, uřa d tnayen n tebratin n Buřrus d řřata n tebratin n Yuřanna uřa d tabrat n Yahuda, umas n Yaequb wenni d umas n Lmasiř. Yar uneggaru qae aqqa din “Asargeb n Yeccu Lmasiř i Yuřanna”. Adlis-a ittarezem aney tawwart řar min i řa yiři deg wussan ineggura xmi i d řa yas Lmasiř.

“Řeahd n Jdid” (s 27 idlisen nnes) d “Řeahd Aqdim” (s 39 idlisen nnes) aqqa-ten d adlis d ijjen war izemmar ad itwayarz uca war din adlis nneđni i d aney immewcen mařend ad nessen marra min iřan i usenjem n bnađem. Adlis Iqeddsen wanita issawař aney x Lmasiř zeg umezwaru ař aneggaru am mammec netta eawed d amezwaru d aneggaru n marra min iřan. Adlis Iqeddsen iqqar s uqemmum n Lmasiř s yixef nnes “Nec d Alfa d Umega. d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeřtu”.

Řexxu umi tetwakemmeř tterjama n “Řeahd n Jdid”, nexs ad nwehheb marra asemřar d tessbiř d uqadi i Arebbi s yisem n Yeccu Lmasiř wenni i d aney iawnen di řxedmet-a mani niweđ min tuya war nettriji.

Xenni nttettar zi Arebbi mařend ad yarzem uřawen d řeeqeřat n marra wi i řa iřaren awařen n wedlis-a mařend ad issen mečar imřar ssirr n Arebbi di Sidi Yeccu Lmasiř.

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

adlis (idlisen)	-	řectab (řectub)
akehhan (ikehhanen)	-	wenni ixeddmn di taddart n Arebbi
akud (ikuden)	-	ij n řqedd n řweqt
amazan (imazanen)	-	r Rasul (r Rasul)
ameddar (imeddaren)	-	řmaxřuq (řmaxřuqat)
amudar (imudar)	-	řhayawan (řhayawanat)
ameksa (imeksawen)	-	aniči (iničan)
amettiř (imettiřen)	-	anzi (inzan)
amezzuy (imezzuyen)	-	amejjun (imejjan)
amkacaf (imkacafen)	-	nnabi (lanbiya)
amnay (imnawen)	-	wenni ineddhen ayis
amsermad	-	amesyar (imesyar)
amusnaw (imusnawen)	-	lealim (leulama)
amsenjem	-	amsellek
amzarfu (imzurfa)	-	řqadı (řqadıat)
asafar	-	amuddu
asebbab (isebbaben)	-	amenzi (imzenzan)
asebbih (isebbihen)	-	izři (izřan) n usebbeh
asenjem	-	asellek
asinagug (isinagugen)	-	řmejmeč (řemjameč) n Wudayen
awař (awařen)	-	taguri (tigura)
axerdus (ixerdusen)	-	ifri (ifran)
aydud (iyduden)	-	cceeb (ccueub)
azref (izerfan)	-	řqanun (řqawanin)
aealřar (iealřaren)	-	řmedbeř (řemdabiř)
aeuři	-	řezze
bnadem (iwdan, midden)	-	afgan (ifganen)
ddunnit	-	amađal
iřes (n tmaziřt)	-	tutlayt (n tmaziřt)
kacef - ikacef - ittkacaf	-	nabb, inabb, ittnabba
řharf (řhuruf)	-	asekkil (isekkilen)
řhurriya	-	tiřelli
řjawab	-	tamwarrit
awařen iwezznen	-	anzi (inzan)
nniemet	-	ttisar, arđa
nnhar	-	ass (ussan)
nneřq	-	agemmay
řebřar (řebřur) - řebřar amezyan	-	ill (ilalen) - ill agrakal
řeřtic	-	arbie
řexyar	-	timal
řearbun	-	ddiyyet
řeřdu (řeřdyan)	-	asengu (isenga)
simana (simanat)	-	imalass (imalassen)
ssiyasa	-	tasertit
ssuq (řeswaq)	-	agadaz (igadazen)
řsulřa (řsulřat)	-	tanbađt (tinbađin)
tageldit (tigeldin)	-	lmamlaka (lmamlakata)
tajeřidit (tijeřididin)	-	lmalika
takehhant	-	řxedmet n ukehhan
tamesmunt (timesmunin)	-	lkaniset (lkanayis)
tameyra	-	řřabet
tasmuyi	-	tudart n isemyřan d tesmuyi (řeubudiyya)
řqarn (řqurun)	-	ij n řmijař n řweqt n 100 iseggwusa
tamewci (timewca)	-	ariřalu (iriřaluten)
tanuwawac (nnuwawac)	-	ajejjig (ijejjigen)
tayri	-	řemhibbet, timexsa
tařarřt (tiyařřin)	-	ddbihet (ddbayeř)
tayuri	-	aseřmed (iseřmiden)
tazant	-	řxedmet n umazan
tiyit	-	řřikmet
trarıit	-	axřaq
ttarix	-	amezzuy (imezzuyen)

TIRA d TIYRI

LĤURUF (ISEKKILEN)

Aqqa din ca n lĥuruf s ict tneqqiĥt sadu nsen. Aqqa-ten d lĥuruf s ij n urekkez x nneĥq nsen. Ad newc ca n imedya:

ĥ - ĥenna niy ĥdam ċ - ċidd niy aċaċ z - zzi niy azru

ț - ațtas niy țtarf ș - șuċ (amedya: "Ișuċ usemmiċ")

Mařa negga ict n tqebbart tamezyant x lĥarf (~), xenni lĥarf nni iffey-d zi lĥarf 'l' zi jjiĥet n tajit nnes. S uyenni nzemmar ten nențeq ammu:

ř - řkas (ad t nențeq: 'rřkas' niy 'lřkas')

ğ - ġiřet (ad t nențeq: 'djiřet' niy 'lřilet')

č - učma (ad t nențeq: 'utčma' niy 'ultma')

Imedya n ca n lĥuruf inneċni:

c - macina niy tcamma ε - eemmarș niy eemmi niy eenti

γ - řar șșbeĥ niy řull ('goal') - di ca n idlisen inneċni itwari lĥarf-a am 'gh' - 'ghar'

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

Yar uzeřmaċ ad tafed ict n lista n wawařen inni řmeena nsen eřaĥař d ijjen Xmi i ya țyared zeg wedlis-a i iwdan inneċni tzemmed ad tixċared zzaysen ĥima ad tessfehmed ktar min yuran. Mařa tufid awař 'rrasul' ihwen i inni ittesřan x wawař 'amazon', xenni tzemmed ad tbeddřed awař nni elahřab lista-ya xmi i ya țyared zeg wedlis-a. Mařa ieejb ac 'uniči' ktar zeg 'umeksa', sexdem 'aniči' u mařa ieejb ac 'nnhar' ktar zeg 'wass', xenni sexdem 'nnhar'. Mintra cek war tbeddřed ca řmeena, maca tessed ad tessiwċed areqqas nican řar inneċni waha, aqqa man aya d lmliĥ.

LĤURUF IMEQQRANEN

Deg wedlis-s nuri marra ismawen n iwdan d řegnus niy n tneddam d tmura d iřsawen d imucan d iyezran d řebĥur s ij n lĥarf d ameqqran řar umezwaru nsen. Ammu i netteĥ s yisem n Arebbi d Yeccu Lmasiĥ d Arruĥ Iqeddsen. Zi jjiĥet isem n 'ibřis' negga it s ij n lĥarf d ameqqran ammu 'Ccițan' minzi di Tyunanit itwari isem-a uřa s ij n lĥarf ameqqran. Xenni aqqa din eawed ccwařen (ccițan s ij n lĥarf d amezyan) inni d ixeddamen n Ccițan ameqqran.

TIRA IMMEYŘEN

Mařa tufid tira immeyřen jar min yuran deg wedlis-a i war teġi jar teqbubin uřa nnebřa afessar řar sadu n tasna, aqqa-tt d awař niy ca n wawařen itwarnin ĥima ad tiři tiyri n twinest nni cwayt ihwen nnebřa mma ad din yiři ubeddeř n řmeena.

TIRA d AGEMMAY

D amezwaru ittxeșș ad tessnem belli ntari 'nnek' deg wemcan n 'nnec'. Xenni 'řkas nnek' aqqa-t d 'řkas i cek'. Mařa tessed, tzemmed ad t tnețqed ammu: 'řkas nnec'. Ammu i ya tafed eawed 'ddunnit', maca mři tufid ad tinid 'ddunnect' uca ammu tzemmed ad tegged ak-d wațtas n wawařen.

Tamesřact wiss tnayen d ta. Mařa tufid 'izra it' ad tinid 'izri t' niy 'inna as' ad tinid 'innas' niy 'inna yas'. Nessitim ad tfehmed ktar u ktar xmi i řa tdarrbed ixef nnek di tira d tiyri n tmaziyt.

Abaddun - Isem-a yusi-d zi tutlayt n teibranit uca ixs ad yini 'areyyeb' niy 'areddeğ'.

Alfa d Umega - Lħarf amezwaru d lħarf aneggaru n lħuruf n tutlayt tayunanit.

Akehhan (Ikehhanen) - Ikehhanen d inni tuħa ixeddmen deg uqıđun (di řexřa) niy di taddart iqeddšen (di Urcalim) n Arebbi. Nitni tuħa ħarřen i lħayawanat inni itwaqeddmen am tħarsin (=ddbayah) i Arebbi elahřab tiweřša n Arebbi i iğan di tawrat n Musa. Marra ikehhanen n weyduđ n Israyil aqqa-ten zeg ayt n Lawi minzi Arebbi ixđar ayt n Lawi (ilawiyyen) ħima ad as iřin d ikehhanen sadu ttawrat. Azeğif n ikehhanen tuħa ittadef ħar uqeddas x uqeddas ict n twařa deg ussegwas waha ħima ad d iđħar qibač i Arebbi maca war iği nnebřa arucci n idammen minzi ttawrat teqqar aqqa war din bu weyřar n ddnub nnebřa arucci n idammen. Aqqa din ařtas n tmesřayin di tawrat (xemsa n idlisen n Musa) tinni ittweřřen i uqıđun iqeddšen d marra min dayes d řxedmet n ikehhanen d weebad i Arebbi. Xřar Tabrat i Ieibraniyyen 9 u 'Harun' d 'Ilawiyyen'.

Aqıđun iqeddšen - Arebbi yumur Musa maħend ad as iğg ij n uqıđun di řexřa wenni tuħa ineyyec Arebbi maħend ad dayes izdey di řweřt n weyduđ nnes Israyil. Iquwwar as-d s ij n weřray n ict n tečadřt d tazirart tacemřač i yuyren jar ibilaren. Daxeř n weřray aqqa din řemrah. Yar ztat n řemrah itwagg ij n uealřar n nnħas u awarni as ij n řbanyu i di sřiriden ikehhanen ixef nsen elahřab tiweřša n Arebbi. Yar đeffar n řemrah tuħa din aqıđun iqeddšen. Aqıđun itwabđa s ij n warwaq deg uqeddas (ħar ztat n uqıđun ztat arwaq) d uqeddas x uqeddas. Deg uqeddas tetwaf ict n řtabra ak-d weyrum n wesscan d řęendiř s sebea n řefnarat d tmejmart n řebxur ztat aqeddes x uqeddes mani itwassars řřenduq iqeddšen n řeahd i itwaggen jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil. Di řřenduq nni itwaf dayes tnayen n teřwiħin n wezru, i xef tetwazemm ttawrat, uřa d tařřarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna' wenni d ayrum i iwdan zeg ujenna kuř ass min ya yekk weyduđ n Israyil tuħa ittenneđ di řexřa n Sinayi. S man aya marra iğga Arebbi s ufus n Musa ij n lmalat n tmesřayin tinni tuħa ead inuyfaren. Aebad deg uqıđun tuħa s ifassen n ikehhanen d imednab u s tıřarřin n lħayawanat i zzayes war nzemmar ad netwassesřeh ak-d Arebbi. Yeccu Lmasiħ idweř řarney d akehhan d tařrařt nnebřa řeib qibač i Arebbi maħend ad zzayes netwassesřeh ak-d Arebbi ict n twařa i řebda. Xřar Tabrat i Ieibraniyyen 7, 8, 9 d 10.

Amazon - S teerabt qqaren as 'rrasul'

Amsfewwej - Amsfewwej netta d Arruħ Iqeddšen wenni tuħa i zi iwaed Yeccu Lmasiħ i imeđħaren nnes am inna "Xmi i d ħa yas Umsfewwej, wenni řarwem-d i ħa ssekkey zi Tbatat, Arruħ n tidett i d yusin zi yar Tbatat, xenni netta ad ayi iched. Ad tcehdem uřa d kenniw, minzi tuħa kenniw akidi zeg umezwaru." (Yuħ. 15:26,27; xřar eawed Yuħ. 14:15-26; 16:5-15)

Asewjed (Ass n usewjed) - netta d ass qbeř wass n ssebt d řeid n izmar n Basxa (xřar 'řeid n Basxa') min di ssewjedn Wudayen macca, sřiriden, yarđen arruđ ittweřřen i řeid.

Asewđas - Asewđas imsar mařa ij n bnađem itub u yumen di Lmasiħ. řmumen n jdid ad iched x liman nnes, xenni ad d ihwa deg waman (=iřzar niy ij n řbanyu ameqqran), netta ak-d iijen nneđni niħ ak-d ca n řmumenin (Mat. 28:18-20; Řex. 2:41; 8:26-40; 9:18; 10:44-48; 16:33; 1 Kur. 1:10-17). X uyenni neqqar belli netta itwasseyđes s waman. (Rum. 6:4; Řex. 16:31). Asewđas war iği d usenjem minzi bnađem ad itwassenjem s liman di Lmasiħ waha (Afa. 2:8), maca asewđas d čadet i liman di Lmasiħ.

Aysum (niy aksum) - Di řeahd n jdid nufa ařtas n twařawin awař 'aysum' umi řares 'řmeena' n ij n bnađem nnebřa Arebbi, nnebřa Arruħ n Arebbi, nnebřa Yeccu Lmasiħ. Wa d 'bnađem amednub'. Řeeks n 'weysum' d netta d 'Arruħ n Arebbi'. Xřar Rum. 8:6-17.

Aealřar - Aealřar amecnaw ij n řtabřa yueřan min xef twaqedđment tıřarřin i Arebbi umi qqaren s teerart 'řmedbeħ'. Aealřar tuħa di řemrah ztat i uqıđun niy ztat i taddart iqeddšen u tuħa ittetwabna zeg ukeccuđ n 'akasiya' (=ssant) iyeğfen s nnħas i war izemmar ad itwassecmeđ. Sadu uealřar sarřen timessi u sennej x uealřar twammarsent tıřarřin ħima ad iřint d ict n řefwaħet arđan i Arebbi. Xřar Ufy. 27:1-8; 38:1-7.

Beelzabul - Isem nneđni i Cčiřan niy i arrays n ccwařen.

Firėun - Isem n řřakem n Miřra

Hades - Isem ayunani i řaxart niy i jahennama.

Harun - Umas n Musa wenni issiwřen ak-d Firėun amecnaw netta d uqemmun n Musa. Harun idweř d arrays n ikehhanen d amezwaru uca itwaxřeq-d zeg ayt n Lawi. Xzar 'akehhan' d 'Ilawiyyen' d Ufų. 4:10-17; Ufų. 28:1; 29; Law. 8,9;

Hirmis d Zayus - Ismawen n ca n lařnam n Iyunaniyyen. Hirmus itwasemma 'Mirkuriyu' zeg Irumaniyyen (Xzar Řex. 14:12).

Ibrahim - Netta d babas n Iřhaq d Ismael. Iřhaq d mmis elařsab řwaed n Arebbi, maca Ismael netta d mmis zi tayya, war ięi zi Sara tenni d tamyrn nes d tawrit n řwaed zi Arebbi akis. Iřhaq yejji-d Yaequb i zi d itwaxeřřen 12 n iřenjiren nnes inni idewřen d 12 n tqebbař n Israyil. Ibrahim d Iřhaq d Yaequb nitni d řejdud n weydud n Israyil. Ibrahim tuřa iddar eřařař 1800 n iseggwusa qbeř twasit n Lmasiř řar ddunnit. Xzar Amz. 12-23; Yuř. 8:30-59; Rum. 4; Gal. 3; 4:21-31; Ebr. 11:8-19 u 'Israyil'.

Ifarisiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. Nitni arnin ařas n řyuri d tweřša i ttawrat n Arebbi. Tuřa Lmasiř ittwebbax iten ařas di ssibbet-a. Xzar Matta 15 d 23; Luka 11:37-54.

Iřaduqiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. S řeeks n ifarisiyyen nitni war yuminen ca di tnukra zi řmewt u di lmalakat d řaryařat. Xzar Mat. 22:23; Mar. 12:18; Luq. 20:27 u Řex. 23:6-8.

Ilawiyyen (Ayt n Lawi) - Lawi ijen zeg teneac n iřenjiren n Yaequb. Xzar eawed 'akehhan' d 'Harun' d Law. 3, 4.

Inikulayiten - nitni d iwdan inni iffyen zeg webrid n liman di Lmasiř (Xzar Asa. 2:6; 2:15)

Israyil - Isem n jdid i iwca Arebbi i Yaequb awarni řami immneř Yaequb ak-d lmalak n Arebbi s řiřet (Amz. 33:29). Řmeena n isem-a wanita netta 'Arebbi immneř di řtwee inu'. Yaequb tuřa d mmis n Iřhaq. Xzar Amz. 32:22-32, 49; Rum. 9,10,11; Asa. 7:1-8.

Ieibraniyyen (Acibrani) - Ibrahim itwasemma 'Ibrahim Acibrani' deg wedlis Amezwaru 14:13. Nufa isem-a di řeahd n jdid i di teęa 'Tebrat i Ieibraniyyen'. Aqqa nitni d Udayen inni yuminen di Lmasiř uca nefhem belli Udayen řesben isem-a d isem n ccan i ixef nsen. Řařř n isem-a řares tasyunt ak-d ij n umyag ('řfięř') n Taerabt d Teibranit 'eabara' wenni řmeena nnes 'izwa'. Aqqa izwa weydud (=cceeB) n Israyil zi Miřra řar tmurt n Kanean.

Lařnam - lařnam d 'irebbiten' n ukeccuđ niř n wurey niř n ict n řřahet nneđni.

Lmasiř - Isem wanita ixs ad yini 'Amedhun'. Awař ayunani iqqar 'Xristus'. Zic, řami tuřa Arebbi ixđar ij n umkacaf niř ajeęid niř ij n ukehhan i taddart nnes, iji it ad itwadhen zeg ij n umkacaf. Adhan-a tuřa isscen i iwdan belli Arebbi aqqa ixđar aryaz-a i ict n řxedmet d tameqqrant. Ayduđ (=cceeB) n Israyil tuřa ittraja Lmasiř elařsab min d asen nkan nkan iwdan n zic. Asitem nsen, aqqa Lmasiř ad d yas, tuřa imeqqar deg wussan n řřukm n Irumaniyyen inni ieefsen x weydud n Israyil u x marra iyduđen (=ccueB) n ddunnit.

Mamun (Řmamun) - Isem wanita řares ict n tesyunt ak-d 'tineacin' niř aqarri nsent di tudart n bnađem. Yeccu iqqar: "Kenniw war tzemmarem ad txedmem i Arebbi d 'Mamun'" (Mat. 6:24) uřa "X uyenni mařa war teęim d imtiqqan di min ięan n 'řmamun' ayeccac, wi daywem i ya ittiqqen di min ięan d tidett?" (Luk. 16:11). Xzar eawed Luk. 16:9,13.

Manna - Manna d ařrum i d iwdan zeg ujenna kuř ass. Marra Israyiliyyen ccin zřayes umi nnden di řeřa awarni řami řfyen zi Miřra ař ass umi udfen řar tmurt n Kanean. Arebein n iseggwusa tuřa teleen u zedyen di řeřa. Marra iseggwusa-ya Arebbi iwca asen ařrum kuř ass ammu (Ufų. 16).

Mmis n bnađem - Amkacaf Danyal iwca i Lmasih isem-a. Xzar Danyal 7:13-14,27; Mat. 17:21-37.

Mmis n Dawud - Udayen semman Lmasih wenni ttrajan s isem-a minzi řectab iqeddsen iqqar belli Lmasih ad iffey zeg ayt n ujeđid Dawud. Xzar 2 Sam. 7:12-16; Ica. 11:1-3; 16:5; Irm. 30:3-24; Rut. 4:13,14,17,21,22; 1 Imz. 17:11; Mat. 21:9.

Nniemet - Awař 'nniemet' di řeahd n jdid war ixs ad yini 'ařrum' maca ixs ad yini 'ttisar' niř 'arđa'. Mařa nenna 'Nniemet n Arebbi ad řarney tiři', nexs ad nini, aqqa dayney mmezri maħend arđa n Arebbi ad řarney yiři, waxxa war nesdiheđ ca arđa nnes, minzi neccin d imednab am Adam.

Řejdud n Wudayen - Aqqa d Ibrahim d Iřhaq d Yaequb inni iksin řwueud n Arebbi belli ayt n Ibrahim (elařsab řwæd) ad dewřen ij n řgens imřar ařtas i zzayes i řa ibarek Arebbi marra řegnus n tmutr. Xzar Luk. 20:37-38; Yuh. 8:30-59.

Řqendiř (n Wudayen) - Řqendiř-a tuřa immars deg wezyen amezwaru n uqiđun iqeddsen zcat i arwaq uca qqaren as 'aqeddas'. Yares sebea n řefnarat i yareqqen řebda s zzecc n zziťun iřfan min řa yekk uqiđun ibedd. Xzar Amz. 25:31-40; 27:20-21 u Asa. 1:9-20.

Řeid n Basxa - Deg wussan umi issuffey Arebbi řgens nnes Israyil zi Miřra yumur iten maħend ad yarsen ij n izmar di tudrin nsen, ad meshen idammen nnes řar řtarf n tewwart maħend lmalak n uhellek wenni i řa inřen marra imenza n iřenjiren n Miřra (man aya d jriřiect wiss eecra n Arebbi x Imiřriyyen), war ineqq ca iřenjiren n Israyiliiyyen. Xzar Ufř. 12. U ammu i imsar d řiřet i di mmuten marra imenza n Miřra, iffey řgens n Israyil zi Miřra ak-d marra imenza n iřenjiren nnes inni itwařšaren s idammen n izmar. Idammen n Lmasih dewřen aney-d d asenjem i kuř ijjen wenni zzayes i řa yammen.

Řeid n weřrum nnebřa antun - Arebbi yumur i weydud nnes Israyil maħend ad eeyyden řeid-a deřya awarni i řeid n Basxa. Di sebea n wussan n řeid-a war tetten ca ařrum s wentun, maca ad tt ccen nnebřa antun. Antun netta d ict n tteřwirt n dđanb. Wenni tuřa iffey zi Miřra war izemmar ad yecc ead ařrum s wentun uca wenni i řa iffey zi dđnub war izemmar ad yecc ead ařrum n dđnub. Xzar Amz. 13:1-10.

Řeid n Xemsin - Řeid-a n Israyiliiyyen imsar xemsin n wussan awarni i řeid n Basxa. Řeid-a aqqa-t d řeid n řřabet n yirden. Xzar Law. 23:15-21. Řami d ihwa Arruh Iqeddsen zeg ujenna uca yudef deg wuřawen n imeħđaren n Lmasih (Řex. 2:1-4), tuřa Udayen tteeyyaden řeid-a uca ammu i nessen belli Arruh ihwa-d xemsin n wussan awarni i Basxa i tuřa imsaren deřya awarni ass min di immut Lmasih x řřalib.

Řeid n ureqqeđ d weđdar n taddart iqeddsen - Xzar Yuh. 10:22. Řeid-a imsar di řmecta u tuřa řmijař nnes tmenya n wussan i di ttfekkaren Wudayen deg ureqqeđ (=aedar) n taddart iqeddsen zi jdid s Yahuda Amakkabayi deg useggwas 164 qbeř Lmasih.

Samariya - Iwdan n Samariya war řin ca d Udayen maca udfen řar din zi barra. Tuřa din ředawet ařtas řar Wudayen d Isamariyyen. Xzar Luk. 9:51-56; 10:25-37; Yuh. 4:1-42; Řex. 8:4-25.

Sidi - Isem-a yus-d zeg ij n wawař ayunani 'Kuriyus', min ixs ad yini 'Sidi' niř 'Mas'. Imeħđaren n Lmasih řařan as s uweqqar 'Sidi'. Awař 'Sidi' yares eawed ij n řmeena yueřan umi ittceyyar řar Arebbi s yixef nnes am Bab n marra min iřan. Ammu neqqar 'Sidi Arebbi' min ixs ad yini belli Arebbi aqqa netta d Bab n marra u x marra .

Sudum d Gumurra - Tnayen n tneddam yareddeđ itent Arebbi deg wussan n Lut, ayyaw n Ibrahim. Arebbi issenjem Lut d tnayen n řenjirin nnes zi tmesi d řecbareyyet i iwdan x tneddam nni. Tamřart n Lut temmut umi texzar řar đeffar xmi arewřen zi tendint, tteřřar, tedweř d ij n ubilar n tmeřařt. Xzar Amz. 19.

Ssebt (Ass n ssebt) - Arebbi yareyyeđ deg wass n ssebt zi marra řexdayem i igga umi igga ijenwan d dđunnit deg umezwaru. S ttawrat yumur Arebbi i weydud (=cceeb) nnes Israyil maħend ad weqqaren ass n ssebt am ij n wass n ureyyeđ i řebda. Xzar Amz. 2:2,3; Ufř. 20:8-11; 31:12-17; Law. 23:1-3; Tiř. 5:12-15.

Sunhidrin - Lmehkama tameqqrant n Wudayen dayes sebein n imeqqranen d imyaren n řgens uca azeřif n ikehhanen netta d arrays n wegraw. Irumaniyyen jjin ten ad hekmen x tmesřayin n Wudayen u tuya řarsen ij n uqarri imyari d řgens. Sunhidrin iřkem x Yeccu s řřukm n řmewt nnebřa mma ad afen uřa d ij n uđřem i issdaheřen řřukm-a. Mat. 26:57-68; Mar. 14:53-65; Luk. 22:63-71.

Šřalib - Tuřa řmewt x řřalib ij n řeiqab n Irumaniyyen i ibarraniyyen mařend ad ten sšiggweden ařřas. Tuřa řeiqab-a yewear ař řřarf minzi ticti n řweqt ař i řa temsar řmewt d tazirart ařřas. Mat. 27:33-44; Mar. 15:22-32; Luk. 23:33-43; Yuh. 19:16-37.

Šřenduq iqeddsen n řeahd - Šřenduq-a tuřa deg uqeddas x uqeddas uca twafen dayes tnayen n teřwiřin n wezru i xef tetwazemm ttawrat uřa d tayyarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna'. X tqebbart nnes bedden tnayen n 'xirubin' inni d imeddaren am lmalakat inni s ifriwen nsen ssduřyen taqebbart uca xezřaren řar taqebbart. Xřar Ufř. 37:1-9.

Yeccu - Qqaren as s teibranit 'Yacue' u s tgrigit 'Yesus'. Isem-a ixs ad yini 'Arebbi d asenjem' niy 'Arebbi issenjem'. Xřar Mat. 1:21; Luk. 1:33-35.

Tagelda - Awař-a ixs ad yini 'tizemmar igellden' niy 'šřulřa igellden'. Wenni iřan d ajeřid x ij n tmurt aqqa netta iřřef 'tagelda' x tmurt nni, min ixs ad yini aqqa řares šřulřa igellden x tmurt, izemmar ad yumur marra imezday n tmurt nni elahsab řřanun n tmurt.

Takehhant - Řředmet n ukehhan. Xřar 'akehhan'.

Tamejmart n řebxur - Tamejmart n řebxur n wurey tuřa ztat arwaq deg uqiđun iqeddsen i zzayes tessgaeeed ict n řefwařet n řebxur tasebřant i arđa i Arebbi (Xřar Ufř. 30:1-10; Asa. 8:3-5)

Tamesmunt - Nettet d lkaniset n Lmasiř. Marra mani i řa munen řmumenin di Lmasiř řima ad as eebbden, aqqa din temsar ict n tmesmunt deg yisem n Lmasiř. Eawed marra řmumenin jjiime tteggan arrimet nnes tenni iřan zi Arruř uca ammu nitni d tamesmunt nnes niy lkaniset nnes i war iřan waha mani mma munen lmasiřhiyyen maca tamesmunt eawed d marra řmumenin di Lmasiř i iřan řexxu uca tuřa-ten iđennađ uca ad din iřin tiwecca. Xřar Kul. 1:15-20; 1 Kur. 12.

Taqeddast - Wenni iřan d amqeddas aqqa dayes taqeddast war dayes bu dđanb. S tidett myir Arebbi war dayes uřa d ict n jjuret n dđanb. Taqeddast nnes war řares bu umezwar d uneggar, aqqa tekmeř. Umi Lmasiř izeddey deg wuř n bnađem s liman dayes, xenni ad tiři taqeddast n Arebbi d bnađem nni wenni yumen. Ead ittuxeř s ad tedweř taqeddast n Lmasiř i izeddyen dayes řar marra tudart nnes min řa yekk iddar di dđunnit-a. Nřařa abrid řar taqeddast ktar s wawař 'tuqeddsi' i imsaren xmi ndarreb ixef nney mařend ad nedweř di šřiffet n Lmasiř. Xřar Ebr. 12:14; 1 Buř. 1:15; Asa. 4:8.

Tasegda - Nessen belli Ibrahim yumen zi Arebbi uca Arebbi iřesb as t-id d tasegda (Xřar Rum. 4). Wanita ixs ad ini belli Arebbi iřseb Ibrahim d ij n bnađem nican ztat i uyeřbub nnes. Man aya war iři minzi Ibrahim war ixđi ca, maca minzi yumen di min tuřa d as iwaed Arebbi. S uyenni nzemmar ad nini belli 'Arebbi issegged Ibrahim s liman', war iři s řexdayem.

Tazant - Řředmet n umazan. Xřar 'amazon'.

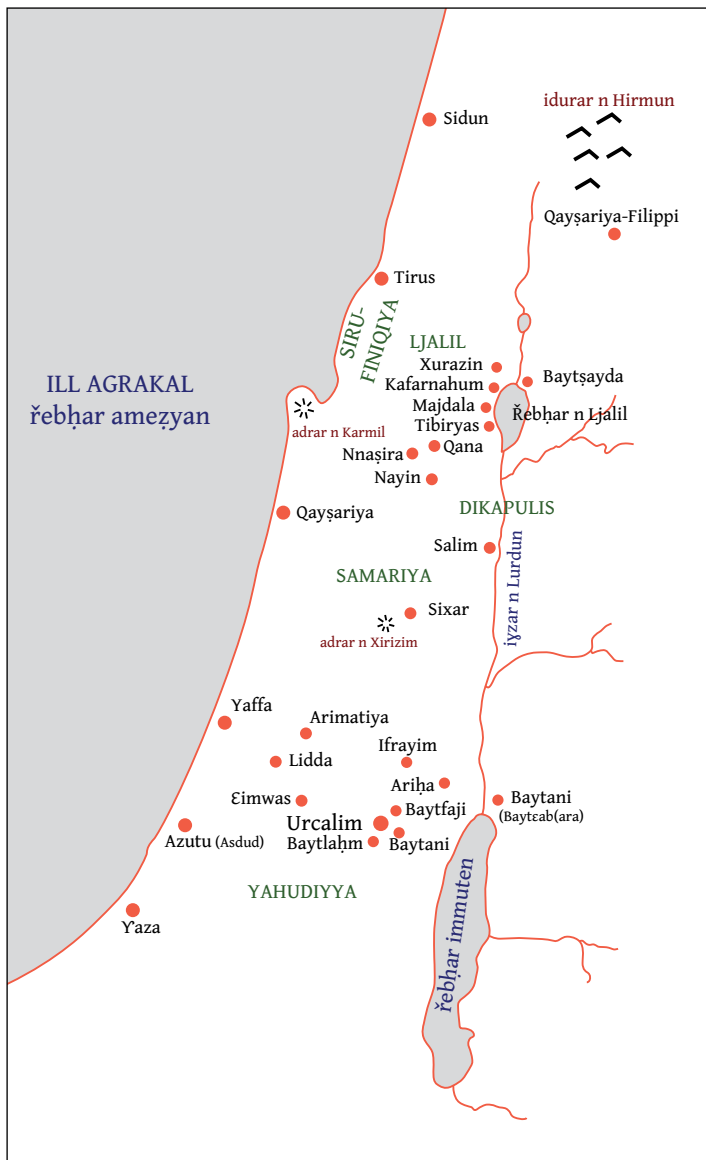
Ttawrat - Ttawrat temmewc i Musa. Itwassgaeeed Musa jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil s teneac n tqebbař nnes inni iffyen zi Miřra uca řřfen ttawrat n Arebbi deg wedrar n Sinayi. Awař 'ttawrat' ssmiant nnes ixs ad yini 'tařuri' niy 'aseřmed', aqqa-tt d tařuri n Arebbi i weyduđ nnes, mammec d as i řa eebbden u mammec i řa dđaren arendađ uyeřbub nnes. Di řeahd aqđim n wedlis iqeddsen nufa xems idlisen n Musa inni iřan d ttawrat n Arebbi i weyduđ (=cceb) nnes. Xřar Ufř. 19, 20.

Tuqeddsi - Wenni idewřen d amqeddas aqqa netta deg webrid řar taqeddast ktar. Xřar 'taqeddast'. Xřar Rum 6:19, 22; Ebr. 12:14.

ŘEQYAS d ŘWUZENAT d TINEACIN

ŘEQYAS n TZUGGART d TIŘU d ŘUEŘA d WAĀAY			
s Tarifit	s Tyunanit	řqedd	idlis, udem, leadad
uyiř (iyağen)	'pixus' (πιχυς)	46-55 cm	Mat. 6:27; Luk. 12:25; Yuh. 21:8; Asa. 21:17
mayl	'milyun' (μιλιον)	1478, ⁵ mitru	Mat. 5:41
astadi (istadiyyen)	'stadiyun' (σταδιον)	185 mitru	Mat. 14:21; Luk. 24:13; Yuh. 6:19; 11:18; Asa. 14:20; 21:16
tiddi (tiddiwin)	'orgiya' (οργυια)	1,85 mitru	Řex. 27:28
ŘEQYAS n WAMAN d IMENDI d ZZEET			
ağarrař (iğarrařen)	'xistus' (ξεστης)	0,55 litru	Mar. 7:4,8
řmud (řemdud)	'mudiyus' (μοδιος)	8,75 litru	Mat. 5:15; Mar. 4:21; Luk. 11:33
řmud (řemdud)	'satun' (σατον)	13 litru	Mat. 13:33; Luk. 13:21
amitrit (imitriten)	'mitritis' (μετρητης)	39,4 litru	Yuh. 2:6
taxancet n yirden	'kurus' (κορους)	394 litru	Řiz. 45:11,14; Luk. 16:7
řmud (řemdud)	'xuyniks' (χοινικες)	1,1 litru	Asa. 6:6
abidaw (ibidawen)	'batus' (βατους)	39,4 litru	Luk. 16:6
ŘWUZENAT			
arđeř	'litra' (λιτρα)	327, ⁵ gram	Yuh. 12:3; 19:39
'talent'	'talentiyayus' (ταλαντιασος)	20-40 kilu	Asa. 16:21
TINEACIN			
n Wudayen	n Iyunaniyyen	n Irumaniyyen	ass-a (2009)
1 'lebta' (ařuldi n nnhas) Mar. 12,42; Luk. 12:59; 21:2		azyen kwadrant	1 dirham
2 'lebta'		1 kwadrant (ařuldi n nnhas) Mat. 5:26; Mar. 12:42	2,5 dirham
		1 ařuldi (pinning) ('assariyun' n nnhas) Mat. 10:29; Luk. 12:6	9 dirham
	1 draxma (ařuldi n nnuqart) Luk. 15:8	1 ddinar	145 dirham
	dubel n draxma (2 draxma) (=đđariba i taddart iqeddsen) Ufğ. 30:11-16; Mat. 17:24	2 ddinar	290 dirham
	1 statir (=4 draxma) Mat. 26:15; 27:3,5-9	4 ddinar	580 dirham
	1 ařđeř (=100 draxma) 'mina' n nnuqart - Luk. 19:13-25	100 ddinar	14500 dirham
	1 talent Mat. 18:24; 25:15-28	58-80 ařđeř n wureğ niğ nnuqart	870.000 dirham

TKARÐA n ISRAYIL deg wussan n YECCU LMASIÐ

TKARÐA n IMUCAN n ISAFAREN n BULUS

